Projekt “ADULATION- Felnőttképzés a társadalmi változásért”

2020-1-CY01-KA204-065947

AKTÍV ÁLLAMPOLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSEK ÉS EGYÉB KEZDEMÉNYEZÉSEK A FELNŐTT ÉS IDŐSEBB KOORDINÁTOROKKAL ÉS ÖNKÉNTESEKKEL

2. Szellemi termék – Kézikönyv

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés 4

1. fejezet: európai polgári kezdeményezés 5

Az Európai Polgári Kezdeményezések bemutatása 5

Történelmi háttér 6

A népszavazásoktól való eltérések 7

Az európai polgári kezdeményezés (EPK) folyamata 8

Szervezői csoport 8

Nyilvántartásba vétel 9

Támogató nyilatkozatok gyűjtése 10

Ellenőrzés és igazolás 10

Benyújtás és tartalmi vizsgálat 10

2. FEJEZET: ESETTANULMÁNYOK SIKERES EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSEKRŐL 11

1. End the Cage Age – Vessünk véget a ketreces állattenyésztésnek! 11

2. Minority Safepack – Egymillió aláírás a sokszínű Európáért 12

3. Ban glyphosate - Tiltsák be a glifozátot, és védjék meg az embereket és a környezetet a mérgező növényvédő szerektől! 14

4. Stop Vivisection – Kezdeményezés az állatkísérletek betiltásáért 16

5. One of us – Egy közülünk 17

6. Right2Water - „Minden embernek joga van a vízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez! A víz közjó, nem árucikk!” 18

3. FEJEZET: FELNŐTT ÉS IDŐSKORÚ KOORDINÁTOROK ÉS ÖNKÉNTESEK IRÁNYÍTÁSA 20

Az önkéntesek bevonásának kezdeti értékelése 20

Meghatározó tevékenységek 21

Kiegészítő, másodlagos tevékenységek 21

Szerepkörök kialakítása és tervezése 21

Toborzás 23

Interjúztatás 24

Orientáció és Tréning 26

Nyomon követés/mentorálás 27

Elismerés 28

..... 29

BEVEZETÉS

Az **'ADULATION – Felnőttképzés a társadalmi változásért'** projekt célja a felnőttképzésben oktatók folyamatos szakmai fejlődésének támogatása, különös tekintettel azon kompetenciáik fejlesztésére, melyekkel a felnőttképzésben résztvevők társadalmi szerepvállalását támogathatják. Napjainkban a hagyományos oktatási módszerek nem vonzóak minden felnőttképzésben résztvevő számára, különösen igaz ez azokra, akik szűkösebb lehetőségekkel rendelkeznek, és ezért gyakran kényelmetlenül érzik magukat hivatalos, formális közegben.

A projekt átfogó célja az aktív társadalmi szerepvállalás előmozdítása a felnőttképzés révén, melyet a felnőttképzésben oktatók kompetenciáinak fejlesztésével és képzési lehetőségek biztosításával ér el.

Az igényfelmérési időszakban a partnerek megállapították, hogy szívesen vennének részt önkéntesekkel olyan Európai Polgári Kezdeményezésekben, melyek a felnőtt és idősebb tanulók számára fontos ügyekkel foglalkoznak:

a) Emberi jogok és klímaváltozás;

b) Az EU állampolgárainak adatvédelemhez és az online adatvédelemhez való joga;

c) Bevándorlás és tolerancia a különbségekkel szemben;

d) Euroszkepticizmus.

Első lépésként a partnerek kiemelték annak szükségességét, hogy egységesítsék a társadalmi változásokat célzó önkéntes projektek tervezésével, végrehajtásával és nyomon követésével kapcsolatos eljárásaikat. A bevált gyakorlatok és módszerek tartalmazó kézikönyv a felnőtt és az idősebb koordinátorok és önkéntesek humánerőforrás-gazdálkodására összpontosít az Európai Polgári Kezdeményezések megvalósítása során.

1. FEJEZET: EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS

Az Európai Polgári Kezdeményezések bemutatása

Az Európai Polgári Kezdeményezés (EPK) a részvételi demokrácia fontos eszköze az Európai Unióban. Az EPK lehetővé teszi, hogy az uniós tagállamoknak legalább az egynegyedét képviselő 1 millió polgár kérje az Európai Bizottságot, hogy a hatáskörébe eső területeken jogszabályra irányuló javaslatot tegyen. Az EPK olyan aktív részvételre ösztönző eszköz, amely lehetővé teszi az uniós polgárok számára, hogy részt vegyenek az uniós döntéshozatali folyamatokban, és felkérjék az Európai Bizottságot, hogy foglalkozzon az állampolgárokat érintő kérdésekkel. Az EPK-t az Európai Bizottság, az EU végrehajtó/jogalkotó és egyben irányító szerve felügyeli.

A közvetlen európai parlamenti választások bevezetése óta a nemzeteken átnyúló demokrácia legjelentősebb újításaként jellemzett Európai Polgári Kezdeményezés lehetővé teszi az uniós polgároknak, hogy aktívan befolyásolják és meghatározzák az EU politikai napirendjét.

A polgárok aktív bevonása az EU döntéshozatali folyamatába alulról felfelé építkező megközelítés révén valósul meg, amely lehetővé teszi az emberek számára, hogy politikai vitát indítsanak, és felhívják a figyelmet azokra a kérdésekre, amelyek Európa-szerte egyesítik a polgárokat. Míg a páneurópai jogszabályok benyújtásának felelőssége az Európai Bizottság joghatósága alá tartozik, az európai polgári kezdeményezés fontos eszköz a napirend meghatározásához, elősegítve a közvetlenebb és részvételi demokráciát.

Ezen eszköz célja, hogy közelebb hozza az uniós döntéshozatalt a polgárokhoz, ösztönözze a határokon átnyúló vitákat, illetve csökkentse a szakadékot az Európai Bizottság és az európai polgárok között [1].A Bizottság azokat az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatokat megvizsgálja, amelyekben nem köteles a kérdést az EurópaI Parlamentben történő megvitatásra előterjeszteni. A polgárok széles területeken dolgozhatnak ki EPK-t, azzal a feltétellel, hogy az adott témák a Bizottság hatáskörébe tartoznak.

Az alábbi tíz területen van lehetőségük az európai polgároknak az EU napirendjének alakítására:

[1] Moraru, A. (2016). European Union Democratic Governance: A Case Study of the European Citizens' Initiative. Europolity: Continuity and Change in European Governance. 10 (2), 137-168.

A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése

Megkülönböztetésmentesség és állampolgárság

Foglalkoztatás és szociális ügyek

Oktatás, képzés, ifjúság, sport

Humanitárius segítségnyújtás, fejlesztési együttműködés

Környezet és éghajlat-politika

Energia

Mezőgazdaság és halászat

Közegészségügy

Fogyasztóvédelem

Ebben a fejezetben áttekintjük az EPK szabályozási keretét, valamint a megalkotástól az Európai Bizottság általi végleges jóváhagyásáig és nyilvántartásba vételéig vezető lépéseket. A fejezet az alábbi részekből áll: A. Szervezői csoport, B. Nyilvántartásba vétel, C. Támogató nyilatkozatok gyűjtése, D. Ellenőrzés és igazolás, E. Benyújtás és tartalmi vizsgálat.

Történelmi háttér

Az európai polgári kezdeményezés (EPK) koncepciója a polgároknak az Európai Unió politikai életében való részvételének erősítéséhez kapcsolódik. Az uniós polgárok bevonása már a 1990-es évek óta nagyon fontos kérdés, a tagállamok vezetőinek fő célja az volt, hogy megtalálják a legmegfelelőbb politikai csatornákat ahhoz, hogy a polgárok demokratikus és politikai részvételi jogait európai szinten is megalapozzák és szabályozzák.

Az uniós polgárság fogalmát először az 1992-es Maastrichti Szerződés vezették be, de a részvételi demokráciai eszközök létrehozása Lisszaboni Szerződés hatályba lépése révén valósult meg 2009-ben. Konkrétan a Szerződés 11. cikk (4) bekezdése rendelkezik a polgárok EU jogalkotási napirendjére gyakorolt befolyásának megerősítéséről.[2] Ennek a kezdeményezésnek az EU jogrendjében való rögzítésére eredetileg Ausztria és Olaszország külügyminisztere tett javaslatot. A kérdést az EU Alkotmányos Szerződésének szövegezési időszakában felülvizsgálták. Bár a javaslatot elfogadták a 47. cikk (4) bekezdéseként, az Alkotmányos Szerződést, amelyben az szerepelt, nem ratifikálták. Az EU

[2] Athanasiadou, N. (2020). The European Citizens' Initiative in Times of Brexit In: European Citizenship under Stress. *Nijhoff Studies in European Union Law*. 16, 387-410.

szavazási rendszere alapján a szerződés ratifikálásához teljes egyhangúság szükséges. A szerződést Franciaországban és Hollandiában népszavazáson utasították el.

Az EPK-t hivatalosan a Lisszaboni Szerződés hozta létre, amely 2009-ben lépett hatályba, bár 2007-ben már minden tagállam aláírta. Az EPK-re vonatkozó szabályokat és eljárásokat 2009 folyamán dolgozták ki. A módosítások időszakát követően hivatalos státuszt 2011-ben kapott, amikor az Európai Parlament és a Tanács elfogadta az európai polgári kezdeményezésről szóló rendeletet, azonban csak 2012-ben léptek hatályba az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó szabályok.

2015-ben a Bizottság elfogadta az első jelentést a polgári kezdeményezésről szóló rendelet alkalmazásáról, és megkezdte a szabályok felülvizsgálatát. Az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó szabályokat 2017-ben módosították, miután a Bizottság elfogadott egy rendeletjavaslatot a polgári kezdeményezés új szabályairól. Ez főként a *stakeholder*-ek, a nyilvános konzultációk, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága javaslatainak volt köszönhető. 2018-ban a Bizottság elfogadta a 2. jelentést a polgári kezdeményezésről szóló rendelet alkalmazásáról, 2019-ben pedig az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa egy új szabályozást fogadott el.

A COVID-19 világjárvány hatással volt az EPK-re vonatkozó szabályok végrehajtására, így a Bizottság ideiglenes intézkedéseket fogadott el a bevezetett korlátozó intézkedések miatt felmerült nehézségek kezelésére. Az új szabályok lehetővé teszik a polgári kezdeményezések gyűjtési időszakának meghosszabbítását.

A népszavazásoktól való eltérések

Az európai polgári kezdeményezés egy demokratikus mechanizmus, amely során a polgárok cselekvésre szólíthatják fel az uniós intézményeket. Kezdeményezést legalább hét uniós polgár (valamelyik uniós tagország állampolgárai) indíthat, akik hét különböző uniós országban élnek, és elég idősek ahhoz, hogy szavazzanak az európai választásokon[3]. A javaslatnak az EU vezető testületei általi elbírálásának fő előfeltétele legalább egymillió aláírás összegyűjtése. Mindaddig, amíg a kezdeményezés folyamatának paramétereit és rendelkezéseit betartják, az Európai Parlament vagy a Bizottság köteles mérlegelni a kérdést, függetlenül attól, hogy döntenek-e további lépések megtételéről vagy sem. Ily módon megerősödik a polgárok részvétele a döntéshozó intézményekben, azoknak a bizottsági javaslatoknak a legitimitásával együtt, amelyeket a polgárok kezdeményeztek

[3] EU. (2019). Guide to the European Citizens' Initiative. Publications Office of the European Union. Luxembourg.

Unió-szerte[4]. A polgári kezdeményezés keretében az uniós állampolgároknak jogukban áll jogalkotási javaslatot tenni az EU intézményei számára, míg a népszavazást elsősorban a tagállamok kormányai használják arra, hogy megszólítsák a lakosságot. Egy másik lényeges különbség az, hogy népszavazáson keresztül arról kérdezik a polgárokat, hogy elfogadjanak vagy elutasítsanak-e egy jogszabályt. Ezzel szemben, az európai polgári kezdeményezések csak javaslatok az uniós intézményeknek, hogy vizsgáljanak meg egy kérdést, fogadjanak el egy új jogszabályt, viszont nem kérhetik egy jogszabály elutasítását. Továbbá, a népszavazások igen vagy nem kérdés formájában jelennek meg, míg a polgári kezdeményezések lehetővé teszik a kérdés tágabb megfogalmazását.

A polgári kezdeményezés olyan demokratikus mechanizmus, amely lehetővé teszi a polgárok számára, hogy törvények és szakpolitikák kapcsán szavazzanak és javaslatot tegyenek. Bizonyos számú aláírás összegyűjtésével a polgárok kötelező érvényű szavazást követelhetnek a javasolt szakpolitikáról vagy jogszabályról. Az európai polgári kezdeményezés révén a polgárok felkérhetik a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a javasolt szakpolitikát vagy jogszabályt; viszont a Bizottság nem köteles cselekedni. A polgári kezdeményezések különböznek a népszavazásoktól, hiszen az utóbbi esetében a polgárok csak a parlament által javasolt törvényt vagy szakpolitikai döntést fogadhatják el, vagy utasíthatják el. Továbbá, az Európai Bizottság megállapította, hogy egy EPK csak jogszabály elfogadásának/alkotásának tárgya lehet, és nem kérheti annak elutasítását.

Az európai polgári kezdeményezés (EPK) folyamata

Egy EPK számos szakaszon megy keresztül. A kezdeményezés elindítása előtt kulcsfontosságú, gyakorlati szempontokat kell mérlegelnie a kezdeményezést indítani kívánó polgároknak. Az EPK eljárási folyamata magában foglalja a szervezői csoport megalakítását, a nyilvántartásba vételt, a támogató nyilatkozatok összegyűjtését, az ellenőrzést és az igazolást, végül a javaslat benyújtását és a Bizottság általi vizsgálatát. Az alábbiakban lépésről-lépésre tekintjük át a folyamatot.

Szervezői csoport

Az EPK folyamatának első szakasza egy szervezői csoport létrehozása. Ennek a testületnek legalább 7 uniós polgárból kell állnia, akik a lakóhelyük alapján hét különböző tagállamot képviselnek. Ez az intézkedés jelzi, hogy a kezdeményezésnek olyan célt kell kitűznie, ami összeurópai kérdésben

[4] Athanasiadou, N. (2020). The European Citizens' Initiative in Times of Brexit In: European Citizenship under Stress. *Nijhoff Studies in European Union Law*. 16, 387-410.

kapcsolja össze a polgárokat, és nem csak nemzeti érdekeket tart szem előtt. A csoport tagjai azok lehetnek, akik betöltötték az európai parlamenti választásokon való részvételre jogosító életkort. A kezdeményezés kapcsolattartójaként egy képviselőt és egy helyettest kell kijelölni. Az adott tagállam nemzeti jogával összhangban létre lehet hozni egy jogi személyt a kezdeményezéssel kapcsolatos feladatok intézése céljából. Érdemes megjegyezni, hogy az Európai Parlament tagjai (EP-képviselők) lehetnek a kezdeményezés csoportjának regisztrált tagjai, de nem számíthatók be a szükséges hét polgár közé, vagyis nem szerepelhetnek a csoport regisztrációs űrlapján[5].

Nyilvántartásba vétel

Miután megalakult a szervezői csoport, a kezdeményezést nyilvántartásba kell venni a Bizottság előtt. Ehhez a csoport tagjainak először szervezői fiókot kell létrehozniuk, majd fel kell kérniük a Bizottságot arra, hogy regisztrálja azt az európai polgári kezdeményezés honlapján. Az „Útmutató az európai polgári kezdeményezéshez" című dokumentum szerint a pályázati űrlapnak tartalmaznia kell a kezdeményezés címét, céljainak leírását, az EU Szerződéseinek a javasolt intézkedés szempontjából relevánsnak ítélt rendelkezéseit, a legalább hét szervező személyes adatait, megjelölve a képviselőt és a helyettest, e-mail címüket és telefonszámukat, a szervezői csoport többi tagjának nevét, valamint a kezdeményezés valamennyi finanszírozási és támogatási forrását igazoló dokumentumot. A nyilvántartásba vétel addig nem történik meg, amíg a Bizottság további vizsgálatot nem végez. A Bizottság ellenőrizni fogja a javaslatot, különösen tekintettel a következők tények fennállására:

- a szervezői csoport megalakult
- a kezdeményezés olyan kérdésről szól, amelyet illetően a Bizottság hatáskörrel rendelkezik uniós jogszabályra irányuló javaslat előterjesztésére
- a kezdeményezés nem visszaélésszerű, komolytalan vagy sértő, illetve összhangban áll az uniós Szerződésekben megfogalmazott uniós értékekkel vagy az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt jogokkal [6]

A pályázat elbírálásának határideje két hónap, ezt követően a Bizottság vagy nyilvántartásba veszi a kezdeményezést, vagy elutasítja. Ha azonban a javaslat nem tartozik teljes mértékben a Bizottság

[5] https://participedia.net/method/4344

[6]https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8abe3729-640f-11ea-b73501aa75ed71a1/language-en/format-PDF

hatáskörébe, egy második vizsgálati időszakra kerül sor, és a kezdeményezés szervezőinek további két hónap áll rendelkezésükre javaslatuk felülvizsgálatára.

Támogató nyilatkozatok gyűjtése

Amint egy kezdeményezést nyilvántartásba kerül, a szervezői csoport megkezdheti az aláírásgyűjtést. Az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó rendelkezések értelmében legalább egymillió aláírásra van szükség, legalább hét EU-tagországból, és az egyes országokban összegyűjtött támogató nyilatkozatok számának el kell érnie az adott országra vonatkozó küszöbértéket. Az aláírás gyűjtése egy e célra előírt támogató nyilatkozaton keresztül történik. Az aláírásgyűjtés időtartama 12 hónap, az aláírásgyűjtést az EPK nyilvántartásba vételétől számított hat hónapon belül meg kell kezdeni. Az aláírásokat nyomtatott formában és elektronikusan is lehet gyűjteni. A szervezői fiókban minden kezdeményezéshez nyomtatásra kész űrlapok állnak rendelkezésre. Megjegyzendő, hogy a kezdeményezés leírását, valamint a vonatkozó dokumentumokat és formanyomtatványokat a Bizottság az EU valamennyi hivatalos nyelvére lefordítja, ezzel támogatva a kezdeményezés célját. Az elektronikus aláírások gyűjtésére a kezdeményezés szervezői használhatják a Bizottság ingyenes központi online gyűjtési rendszerét, amely egyénre szabott lehetőségeket is tartalmaz. Lehetőség van saját online gyűjtési rendszer kiépítésére is, de ennek meg kell felelnie bizonyos technikai követelményeknek, és a gyűjtés helye szerinti uniós ország illetékes nemzeti hatóságai által igazoltnak kell lennie. Az aláírásgyűjtési időszak alatt az adatvédelmi jogszabályokat be kell tartani.

Ellenőrzés és igazolás

Amint összegyűlt a szükséges számú aláírás, az egyes uniós országok illetékes nemzeti hatóságainak igazolniuk kell az adott országban az érvényes aláírási nyilatkozatok számát. A támogató nyilatkozatokat, amelyek az összes összegyűjtött aláírás számát tartalmazó végső dokumentumok, a gyűjtési időszak végét követő három hónapon belül be kell nyújtani ellenőrzésre. Az online gyűjtési rendszeren keresztül szerzett aláírások esetében a Bizottság felelős a támogató nyilatkozatok tagállami hatóságokhoz történő továbbításáért.

Benyújtás és tartalmi vizsgálat

Az ellenőrzési folyamat sikeres befejezése és a szükséges számú támogató nyilatkozat megszerzése után a kezdeményezés hivatalosan benyújtható a Bizottságnak vizsgálatra. A vizsgálati időszak legfeljebb 6 hónapig tarthat, és a felülvizsgálati eljárás lezárultával a Bizottság a kezdeményezés szervezőit nyilvános meghallgatásra hívja az Európai Parlamentbe. A meghallgatáson lehetővé teszik az EPK tagjai számára, hogy kifejtsék véleményüket az érintett kérdésről, és megvitassák azokat az

okokat, amelyek miatt az EU-nak fel kellene lépnie az érintett ügyben. A Parlament ezt követően vitát tarthat, és határozatot hozhat, amely elősegíti az EPK politikai támogatottságát.

2. FEJEZET: ESETTANULMÁNYOK SIKERES EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSEKRŐL

Az EPK indulása óta eddig 86 kezdeményezést vettek nyilvántartásba, 13 jelenleg is folyamatban van, és 6 kezdeményezéshez több mint 1 millió aláírást gyűjtöttek össze az Európai Unió egész területéről. Ez a fejezet áttekintést nyújt a kezdeményezésekről és a sikerükhöz vezető tényezőkről.

1. End the Cage Age – Vessünk véget a ketreces állattenyésztésnek!

Ez az úttörő Európai Polgári Kezdeményezést (EPK) 2018. szeptember 11-én vette nyilvántartásba a Bizottság, és egy év alatt több mint 1,6 millió aláírást sikerült összegyűjtenie, amely a kegyetlen ketreces állattartás betiltását követeli az EU-ban. Konkrétabban, az "End the Cage Age" kezdeményezés 18 tagállamban (a kötelező 7 tagállam) érte el az adott országra vonatkozó előírt támogatói nyilatkozatok számára vonatkozó küszöböt. A kezdeményezés népszerűsítésében több mint 170 szervezetet és magánszemélyt vett részt Európa szerte, akik összefogtak a ketreces állattartás betiltása érdekében.

EPK Eredmények

A hároméves kampányidőszak eredményeként az Európai Bizottság 2021. június 30-án úgy döntött, hogy jogalkotási eljárást indít az érintett ügyben, és kötelezettséget vállal, hogy 2023 végéig jogalkotási javaslatot terjeszt elő a haszonállatok (tyúkok, kocák, nyulak, kacsák, borjak, libák)[7] ketrecben tartásának csökkentésére és fokozatos betiltására. Az Európai Bizottság továbbá kötelezettséget vállalt arra, hogy 2027-ig Európa-szerte betiltja a ketreces állattartást, hogy az unióba importált valamennyi termék megfeleljen a jövőbeni ketrecmentes előírásoknak, és kötelezettséget vállalt, hogy anyagilag támogatja az európai gazdákat a ketrecmentes tartáshoz való alkalmazkodásban.

[7] https://www.endthecageage.eu/#ourCampaign

“End the Cage Age” számokban:

- Az elmúlt nyolc évben a hatodik sikeres EPK
- A harmadik legtöbb aláírással rendelkező kezdeményezés
- Az első olyan állatjóléti kezdeményezés, amely az EU kötelezettségvállalásához vezetett, és biztosítja, hogy az Európai Bizottság 2027-ig[8] Európa-szerte betiltja a ketrecek használatát a haszonállatok esetében.

Ez a kezdeményezés és annak sikeres kimenetele győzelmet jelent azon 1,4 millió uniós polgár számára, akik hallatták hangjukat, és bebizonyították, hogy az európai polgári kezdeményezések képesek az aktív polgári szerepvállalás erősítésére és az Európai Bizottság döntéshozatali folyamatának befolyásolására. A Cage Age kampány továbbra is ki fog állni az érintett ügy mellett, és biztosítani fogja, hogy az Európai Bizottság teljesítse kötelezettségvállalásait. Emellett több erőfeszítést tesz annak érdekében, hogy nyomást gyakoroljon az uniós tagállamokra a tilalom nemzeti jogba való beiktatása érdekében.

2. Minority Safepack – Egymillió aláírás a sokszínű Európáért

Ezen EPK célja, hogy kiálljon a nemzeti és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek védelme mellett, és erősítse az Unió kulturális és nyelvi sokszínűségét. A kezdeményezés tagjai olyan jogi aktusok elfogadására kérik az EU-t, hogy fokozzák a nemzeti és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek védelmét, és megerősítsék a kulturális és nyelvi sokszínűséget az Unióban. A kezdeményezés többek között a következő témák köré összpontosult: a regionális és kisebbségi nyelvek, az oktatás és a kultúra, a regionális szakpolitika, a részvétel, az egyenlőség, az audiovizuális és egyéb médiatartalom, valamint a regionális (állami) támogatás. A ”Minority Safepack” kampány szervezői 1 320 000 támogatói nyilatkozatot gyűjtöttek össze, amelyből 1 123 422-t az érintett uniós tagállamok hatóságai jóvá is hagytak. A kampányt 11 uniós ország támogatta. 2020 januárjában a kezdeményezést bejegyezték az Európai Bizottságnál, februárban pedig a kezdeményezés bizottsága lehetőséget kapott arra, hogy a Bizottság előtt ismertesse javaslatait. Az Európai Parlamentben 2020 októberében került sor a nyilvános

[8] https://www.endthecageage.eu/#ourCampaign

meghallgatásra, és a plenáris vität követően a képviselők úgy döntöttek, hogy elfogadják az állásfoglalást.

Az Európai Bizottság által nyilvántartásba vett 9 Minority Safepack javaslat:

1. Uniós ajánlás a kulturális és nyelvi sokszínűség védelméért és előmozdításáértFinanszírozási programok a kis nyelvi közösségek számára.
2. Finanszírozási programok kis nyelvi közösségek számára
3. Egy, a nyelvi sokszínűséggel foglalkozó központ létrehozása
4. Az uniós regionális fejlesztési alapok hatókörének kiterjesztése olyan fellépésekre is, amelyek a nemzeti kisebbségek védelmét, valamint a kulturális és nyelvi sokféleség előmozdítását szolgálják.
5. Kutatások folytatása arról, hogy a kisebbségek milyen hozzáadott értéket nyújtanak a társadalomnak és Európának
6. A hontalan kisebbségek, pl. romák megközelítő egyenlőségének előmozdítása
7. Egységes európai szerzői jog bevezetés annak érdekében, hogy a médiaszolgáltatások és adások anyanyelven elérhetők legyenek
8. Audiovizuális tartalmak szabad szolgáltatása és vétele a kisebbségek lakta területeken
9. Csoportmentesség a kisebbségi kultúrára, médiára és a kulturális örökség megőrzésére irányuló regionális (állami) támogatás számára [9].

A Bizottság válaszul a következő intézkedéseket ígérte az EPK javaslataira vonatkozóan:

- Támogatja a tagállamok hatóságait a nemzeti és nyelvi kisebbségek védelmében. Ösztönzi továbbá a tagállamokat a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak védelmére és támogatására vonatkozó bevált gyakorlatok cseréjére a tagállamok között
- Sürgeti a tagállamokat, hogy indítsanak gyűlöletbeszéd-ellenes kampányokat, és küzdjenek a nemzeti és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyekkel szembeni rasszizmus és idegengyűlölet ellen

[9] http://www.minority-safepack.eu/#about

- Az Európa Tanácson keresztül fenntartja és fejleszti az együttműködést a Modern Nyelvek Európai Központjával
- Támogatja a nyelvtanulást, különös tekintettel a kisebbségi nyelvekre az egész EU-ban
- A nemzeti és nyelvi kisebbségek igényeit felméri a többnyelvűség és a kulturális sokszínűség védelmét szolgáló finanszírozási programok jobb kidolgozása érdekében
- Megfelelő intézkedéseket hoz a kisebbségekhez tartozó emberek nyelvén nyújtott médiaszolgáltatások fejlesztésének előmozdítására, támogatva a hiteles kulturális média és szórakoztató tartalmak létrehozását a kisebbségek nyelvén
- Párbeszédet folytat az érdekelt felekkel az audiovizuális tartalmakról, és biztosítja, hogy a jövőbeni szabályozást úgy alakítják ki, hogy az tiszteletben tartsa a kisebbségi nyelvi szempontokat

3. Ban glyphosate - Tiltsák be a glifozátot, és védjék meg az embereket és a környezetet a mérgező növényvédő szerektől!

Ez az Európai Polgári Kezdeményezés felszólítja az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az uniós tagállamoknak a glifozát betiltására, a növényvédő szerek engedélyezési eljárásának reformjára, valamint határozzon meg az egész EU-ra kiterjedő, kötelező érvényű csökkentési célértékeket a növényvédő szerekre használatának tekintetében. A kezdeményezést 2017. január 25-én jegyezték be, és az aláírásgyűjtés befejezése után a szervezők 2017. október 6-án nyújtották be az EPKT-t a Bizottsághoz. A 22 uniós országban összegyűjtött támogató nyilatkozatok száma 1 070 865 darab volt. A kezdeményezés bizottságának 2017. novemberi nyilvános meghallgatását követően a Bizottság kiadott egy dokumentumot, amelyben ismertette, hogy a kezdeményezésre válaszolva milyen intézkedéseket kíván tenni. A Bizottság úgy döntött, hogy jogalkotási lépéseket tesz az élelmiszerláncban az uniós kockázatértékelés átláthatóságáról és fenntarthatóságáról szóló rendeletjavaslat elfogadásával, valamint az általános élelmiszerjogi rendelet módosításával, amelynek célja a növényvédő szerek használatának európai szintű csökkentése.

<u>A szabályozás fő elemei:</u>

- Az átláthatóság javítása: A polgárok hozzáférhetnek a kockázatértékelési folyamat során az iparág által benyújtott valamennyi tanulmányhoz és információhoz. A nyilvánossággal és az érdekelt felekkel konzultálnak majd ezekről a tanulmányokról.

- A tanulmányok függetlenségének növelése: Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság minden megrendelt tanulmányt megvizsgál, hogy garantálni tudja, a vállalatok betartják a növényvédő szerek használatára vonatkozó előírásokat. A Bizottság felkérheti az ügynökséget, hogy rendeljen meg további tanulmányokat ellenőrzési célból, és 2021 márciusa és 2025 márciusa között tényfeltáró látogatásokat fog tenni annak ellenőrzésére, hogy a laboratóriumok/tanulmányok megfelelnek-e a vonatkozó szabványoknak.

- Az irányítás és a tudományos együttműködés megerősítése: A tagállamok, a civil társadalom és az Európai Parlament részt fognak venni az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság irányításában azáltal, hogy megfelelően képviseltetik magukat annak igazgatótanácsában. Az intézményt a tagállamok képviselői fogják irányítani, akik támogatják az intézmény tudományos kapacitását.

- Átfogó kockázati kommunikáció kialakítása: A Bizottság általános tervet fogad el a kockázatkezelési kommunikációra vonatkozóan annak érdekében, hogy az ezzel kapcsolatos közelítésmód a kockázatelemzési folyamat során mindvégig egységes legyen. Az átfogó kommunikációs stratégiát az érdekeltek közötti nyílt párbeszéd egészíti majd ki. [10]

<u>EPK Célok</u>

- A glifozát alapú gyomirtó szerek betiltása, amely összefüggésbe hozható a rák kialakulásával az emberi szervezetben, valamint tönkreteszi az ökoszisztémákat.

- A peszticidek tudományos értékelése az EU szabályozási jóváhagyása céljából csak olyan közzétett tanulmányokon alapuljon, amelyeket nem a peszticidipar hanem a nemzeti hatóságok végeztek el.

- A peszticidek használatára vonatkozó, az egész EU-ra kiterjedő kötelező csökkentési célok meghatározása, a peszticidek használatának fokozatos megszüntetése érdekében[11]

[10]https://europa.eu/citizens-initiative/ban-glyphosate-and-protect-people-and-environment-toxic-pesticides_en
[11] https://stopglyphosate.org/

4. Stop Vivisection – Kezdeményezés az állatkísérletek betiltásáért

Olyan európai jogi keret megalkotásának indítványozása, amelynek célja az állatkísérletek fokozatos megszüntetése. A kezdeményezés szervezői szerették volna felhívni a figyelmet az állatokkal való kegyetlen bánásmódra, és új megközelítést kívánnak javasolni az orvosbiológiai és toxikológiai kutatások elvégzésére. A kezdeményezést 2012 júniusában vették nyilvántartásba. Az aláírásgyűjtési időszak lezárultával 1 173 130 támogató nyilatkozatot gyűlt össze, így a Bizottság részvételi eszközének elindítása óta ez a harmadik sikeres EPK. Az Európai Parlamentben 2015 májusában került sor a nyilvános meghallgatásra. Ezt az eljárást követően az Európai Bizottság közleményt adott ki a kezdeményezés kapcsán tervezett intézkedéseiről.

A Bizottság szándéka:

- Konferencia szervezése a tudományos közösségek képviselői és az érintett felek bevonásával arról, hogy miként lehet hasznosítani a tudományos fejlődést az állatok felhasználását nem igénylő érvényes megközelítések kifejlesztése érdekében
- Jelezni, hogy az állatkísérletek helyettesítésének, csökkentésének és tökéletesítésének területén fel kell gyorsítani az előrelépést a tudásmegosztás révén
- Az élettani és toxikológiai folyamatok elvégzésére szolgáló alternatív megközelítések fejlesztésének és érvényesítésének további támogatása
- Párbeszéd kezdeményezése és fenntartása valamennyi érdekelt féllel és a tudományos közösséggel az állatkísérletek betiltásának előmozdítása érdekében és az állatkísérleteket nem alkalmazó alternatívákról szóló terjesztési, oktatási és képzési tevékenységek révén[12]

A kezdeményezésnek a tudományos célokra felhasznált állatok védelméről szóló uniós irányelv hatályon kívül helyezésére irányuló követeléseire válaszolva a Bizottság kijelenti, hogy ez az irányelv a

[12] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_15_5094

megfelelő jogszabály a kezdeményezés célkitűzéseinek eléréséhez. Ez az irányelv rendelkezik az állatok teljes lecseréléséről, amint az tudományosan lehetővé válik.

5. One of us – Egy közülünk

Ez a kezdeményezés a második olyan európai polgári kezdeményezés, amely az uniós rendelet valamennyi követelményét teljesítette. A kezdeményezés bizottsága 2014. február 28-án nyújtotta be az Európai Bizottsághoz, miután 18 tagállamból 1 896 852 támogató nyilatkozat érkezett, és ezen tagállamokban elérték a küszöbértéket. A "One of us" kezdeményezés felszólítja az Európai Bizottságot, hogy lépjen fel az emberi méltóság, az élethez való jog és minden ember integritásának jogi védelme érdekében a fogantatás pillanatától kezdve, valamennyi releváns területen, ami EU-s hatáskörbe tartozik. [13]. A kezdeményezés bizottságának nyilvános meghallgatása az Európai Parlamentben 2014 áprilisában került sor. Egy hónappal később a Bizottság közleményt fogadott el, amelyben kifejtette álláspontját az EPK kéréseivel kapcsolatban.

A kezdeményezés szervezőinek céljai között szerepelt az eredendő és elidegeníthetetlen emberi méltóság elismerése, mint az emberi szabadságjogok és az állampolgári jogok forrása. Ezért a méltóságnak sérthetetlennek kell lennie, és a hatóságoknak védeniük kell azt[14]. Továbbá azt is kimonták, hogy az emberi embrió méltósága és integritása tiszteletet érdemel. Ezt állapítja meg az Európai Unió Bírósága a "Brüstle" ügyben, melyben az embriót az ember fejlődésének kezdeteként definiálják. Felszólítják az Európai Bizottságot, hogy hozzon meg minden szükséges intézkedést, amely megtiltja minden olyan tevékenység anyagi támogatását, amelyekben feltételezhetően emberi embriók megsemmisítése történik. Konkrétabban, a kezdeményezés célkitűzései szerint nem finanszírozhatók azok a kutatási tevékenységek, amelyek őssejtek kinyerésére irányulnak, és emberi embrió felhasználását foglalják magukba a további kísérletek során.

[13] https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000005_en
[14] European Commission. (2014). Communication from the Commission on the European Citizens' Initiative "One of us". EU Publications, Brussels. 1-19.

EPK eredmények

Az EPK kéréseinek alapos vizsgálatát követően az Európai Bizottság úgy döntött, hogy nem nyújt be jogalkotási javaslatot, mivel a kezdeményezésben érintett kérdéseket már megvitatták, és a vonatkozó uniós irányelveket már alkalmazták. Konkrétabban, a Bizottság általános észrevételt tett a kérdéssel kapcsolatban, megemlítve, hogy az EU elsődleges jogszabályai kifejezetten rögzítik az emberi méltóságot, az élethez- és a személyi integritáshoz való jogot[15].

6. Right2Water - „Minden embernek joga van a vízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez! A víz közjó, nem árucikk!"

Ez volt az első Európai Polgári Kezdeményezés, amely sikeresen átesett a nyilvántartásba vételi eljáráson. Az aláírásgyűjtés befejezését követően 2013. december 20-án nyújtották be a Bizottsághoz. Az EPK 1 884 790 támogató nyilatkozatot gyűjtött össze, 13 tagállamban átlépve a minimális küszöbértéket. A kezdeményezés szervezői kérték az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az ENSZ által elismert, a vízhez és a szennyvízelvezetéshez való emberi jog végrehajtásáról szóló jogszabályra, és támogassa a víz és a szennyvízelvezetés, mint alapvető közszolgáltatás mindenki számára történő biztosítását[16]. A kezdeményezés szervezői 2014. február 17-én nyilvános meghallgatáson ismertették kéréseiket az Európai Parlament előtt. A meghallgatást követően au Európai Bizottság 2014 márciusában közleményt fogadott el, amelyben kifejtette, hogy milyen intézkedéseket kíván tenni a kezdeményezésre adott válaszként.

A kezdeményezés fő céljai:

- A vízszolgáltatás ne legyen liberalizáció tárgya
- Az EU intézményei és a tagállamok kötelesek legyenek minden lakosnak a vízhez és szennyvízhálózathoz való hozzáférési jogát biztosítani.
- A vízkészlet és a vízkészlet kezelése ne legyen belső piaci szabályozásnak alávetve

[15] European Commission. (2014). Communication from the Commission on the European Citizens' Initiative "One of us". EU Publications, Brussels. 1-19.
[16] https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003_en

- Az EU növelje erőfeszítéseit annak érdekében, hogy a vízhez és a szennyvízhálózathoz univerzális hozzáférhetőséget érjen el.[17]

Az európai polgári kezdeményezés fényében a Bizottság a következő konkrét lépések és intézkedések meghozataláról döntött:

- Fokozza erőfeszítéseit annak érdekében, hogy a tagállamok teljes mértékben végrehajtsák az uniós vízügyi jogszabályokat.
- Nyilvános konzultáció indítása az ivóvízről szóló irányelvvel kapcsolatban az összes uniós tagállamban, hogy felmérjék a fejlesztések szükségességét és elérésének módját.
- Növeli a települési szennyvízzel és ivóvízzel kapcsolatos adatok kezelésének és terjesztésének átláthatóságát
- Vizsgálja a vízminőség teljesítményértékelésének ötleteit.
- Strukturált párbeszédet alakít ki az érdekelt felek között a vízügyi ágazat átláthatóságáról.
- Javítja a vízszolgáltatók átláthatóságát és elszámoltathatóságát azáltal, hogy a polgárok számára hozzáférést biztosítanak a kulcsfontosságú gazdasági és minőségi mutatókra vonatkozó adatokhoz.
- A 2015-es évet követő fenntartható fejlődési célok egyik prioritásaként szorgalmazza a biztonságos ivóvízhez és a szennyvízelvezetéshez való egyetemes hozzáférést.
- Ösztönzi az innovatív fejlesztési támogatási megközelítéseket (pl. a vízszolgáltatók közötti partnerségek és a közszféra és a közszféra közötti partnerségek támogatása), valamint a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztásának előmozdítását (pl. a szolidaritási eszközökkel kapcsolatban).
- Felkéri a tagállamokat, hogy rögzítsék a polgárok aggályait, és biztosítsák, hogy mindenki számára elérhető legyen a biztonságos, tiszta és megfizethető árú víz.

[17] https://www.right2water.eu/

3. FEJEZET: FELNŐTT ÉS IDŐSKORÚ KOORDINÁTOROK ÉS ÖNKÉNTESEK IRÁNYÍTÁSA

Az önkéntesek bevonásának kezdeti értékelése

Az önkéntes egy széles körben használt kifejezés, amelynek célja, hogy kifejezze, hogy az emberek hajlandóak valamit tenni, általában a közjó érdekében, ingyen, vagy csak egy kis pénzösszeg megfizetése ellenében. Sajnos még mindig nincs olyan európai szintű meghatározás, amely akár hivatalosnak lenne tekinthető. Ennek ellenére az EU azonban számos projektet és szakpolitikát valósított meg az önkéntesek munkájával összefüggésben, az utóbbi években pedig külön erre a célra létrehozott programot is elindított, amelyet Európai Szolidaritási Testületnek neveznek. Mivel a program (a továbbiakban ESC) már évek óta létezik, 2018 előtt még Európai Önkéntes Szolgálat néven, a területen dolgozó projekttervezők és menedzserek számos tapasztalatot gyűjtöttek a tevékenységekben való részvétel során. Az alábbi fejezet az ágazatban tevékenykedő partnerek szakértelmének köszönhetően összeállított információk gyűjteménye.

Az önkéntes menedzserek tapasztalatai szerint a képzés jelenti legnagyobb akadályt egy olyan szervezet számára, amely önkénteseket kíván alkalmazni a feladatok elvégzéséhez. Az önkénteseket gyakran olyan feladatok elvégzésére kell kiképezni, amelyek általában (messze) meghaladják a tudásukat, mivel nehéz olyan speciális készségekkel rendelkező embereket találni, akik nem munkát, hanem önkéntességi lehetőséget keresnek. Ezen túlmenően a személyzet irányításának kérdése is felmerül: a koordinációhoz célzott erőforrásokra van szükség, és nem mindig állnak rendelkezésre vagy képesek a szervezetek arra, hogy ezeket az alap tevékenységeiken túlmutató tevékenységekre fordítsák. A rendelkezésre álló önkéntes munkatársak aránya feladatonként és ágazatonként változik, de végül az egyetlen lényeges szempont egy szervezet számára a költségek és a hasznok közötti egyensúly.

Általánosságban két nagy csoportra oszthatjuk a szervezeteket: azokra, amelyek alapvető tevékenységekben (azaz megszokott és strukturált módon) is alkalmaznak önkénteseket, és azokra, amelyek csak időnként és csak bizonyos projektek és/vagy feladatok esetében támaszkodnak önkéntesekre. Mindkét csoporton belül számos esetet különböztethetünk meg a szervezet mérete és az önkéntesekkel kapcsolatos feladatok összetettsége szerint. Bővebb információ a táblázatban található:

Meghatározó tevékenységek

	Nagyobb szervezetek[18]	**Átlagos szervezetek**	**Kisebb szervezetek**
Alap képzés	10	9	8
Átlagos képzés	9	8	7
Hosszabb képzés	8	7	6

Kiegészítő, másodlagos tevékenységek

	Nagyobb szervezetek	**Átlagos szervezetek**	**Kisebb szervezetek**
Alap képzés	10	8	6
Átlagos képzés	8	6	4
Hosszabb képzés	6	4	2

A cellákban szereplő értékek mutatják, hogy a ráfordított idő és erőforrások mennyire érhetik meg a befektetést. A 6 alatti értékek olyan helyzeteket jelentenek, amikor egy ilyen beruházást nagy körültekintéssel és eseti alapon kell mérlegelni, hogy valóban szükség van-e rá. A 6-os vagy annál magasabb értékek általában elfogadhatónak tekinthetők.

Szerepkörök kialakítása és tervezése

Az EU iránymutatásai alapján nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy az önkéntesség ne váljon munkává. Fennáll a veszélye annak, hogy az önkéntesekre támaszkodva olyan tevékenységeket látnak el, amelyeket a szervezetek munkatársainak kellene elvégezniük, ami kizsákmányolási helyzeteket

[18] Please refer to the usual EU definition of enterprise size for an assessment of how to classify an entity: https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/page.php?cid=6&pid=019&faqcat=14&faqid=101

teremt. Tehát szükséges a szerepeket nagyon világosan és körültekintően kell meghatározni, hogy azok jól megkülönböztethetők legyenek az érintett szervezeten belüli hivatalos szerepköröktől.

Ennek érdekében a szervezeteknek be kell vezetniük néhány olyan szabályozást, amelyekkel elkerülhetők a tévedések, amelyek hátrányosan érinthetik a szervezet jó hírnevét, vagy akár jogi kérdéseket is eredményezhetnek.

A partnereknek tudatosítaniuk kell az önkéntesség és a munka közötti különbségeket, különösen a két terület közötti átfedéseket. Ahhoz, hogy el tudjuk választani a két szerepet, van néhány pont, amelyet érdemes betartani:

1. Lehetőség szerint külső tanácsadást kell kérni; ez nem csak a hasonló területeken dolgozó és hasonló szervezetekre vonatkozik, hanem több intézményi résztvevőre is, akiknek szem előtt kell tartaniuk a jogi hátteret és a teljes munkaügyi környezet.

2. A tapasztaltabb partnerek megbízása szintén jó módszer a probléma kezelésére, például a projektmenedzserek szerepét olyan partnerekre bízni, akik jobban értenek a kérdéskörhöz.

3. Minden olyan terület előzetes meg kell vizsgálni, ahol a munka és az önkéntesség közötti átfedés valószínűsíthető. Például minden olyan esetben, amikor az önkéntesek (részben és ideiglenesen) átveszik a szervezet hivatalos feladatait, óvatosnak kell lenni, hogy elkerülhető legyen a személyzet munkájának jelentős veszélyeztetése vagy az önkéntesekkel szembeni kizsákmányolás bármilyen formája.

Ezen túlmenően néha előfordulhat, hogy az önkéntesek szerepe túlságosan közel kerül egyfajta „álcázott” képzési tantervhez. Bár természetes, hogy az önkéntesek a tapasztalatszerzés során bizonyos kompetenciákat és készségeket sajátítanak el, ennek nem lenne szabad a képzés vagy a hivatalos, vagy nem hivatalos oktatás bármely más formáját helyettesítenie. Bármilyen, a munkavállalásra vagy képzésre hasonlító elem kivonása után, ami megmarad, az elméletileg kizárólag maga az önkéntesség.

Toborzás

Az ESC-programban az önkéntesek kiválasztása az Európai Szolidaritási Testület portálján (ESCP)[19] keresztül történhet, ami egy olyan eszköz, amelynek célja, hogy a jogosult szervezetek számára megkönnyítse az Európai Szolidaritási Testület résztvevőinek keresését és toborzását. Az eszköz az önkéntességgel kapcsolatos uniós programok valamelyikének valamennyi résztvevője számára elérhető, azaz nemcsak az ESC, hanem az EU Aid Volunteers és a régi Európai Önkéntes Szolgálat résztvevőinek is. Az ESCP-ben regisztrált jelentkezőket már korábban ellenőrizték, és a kiválasztást megelőzően feltüntetik profiljukat; ezért az esetleges torzítások száma csökken. Az ESCP megbízható kiválasztási eszköz, és használata erősen ajánlott mindazoknak, akik önkéntes tevékenységekre kívánnak támaszkodni.

A jelöltek kiválasztásának három módja van:

1. Önkéntesek felkeresése az adatbázisban;
2. A résztvevői referenciaszámon (PRF) keresztül azonosított konkrét önkéntesek kiválasztása
3. A projekt iránt érdeklődő önkéntesek jelentkezésének elfogadása.

Az ESCP rendszer különböző szempontok alapján teszi lehetővé a kiválasztást, elsősorban a projekt tevékenységei alapján. Egy konkrét keresési/vizsgálati kritérium kiválasztásával lehetővé válik a projekttevékenységek iránt érdeklődést mutató, motivált önkéntesek azonosítása.

Amennyiben egy szervezetnek nem áll érdekében az ESCP-rendszerre támaszkodni, vagy az EU valamelyik programja keretében annak másolatát kidolgozni, az ESCP-módszertan által képviselt működési elv akkor is megvalósítható. Az érdeklődés és a motiváció alapvető eleme minden önkéntes kiválasztásának, és fontos, hogy olyan jelölteket válasszunk ki, akiknek erős motivációjuk van az önkéntességgel kapcsolatos ismeretek fejlesztésére; ha bárkit kiválasztunk önkéntesnek, az potenciálisan káros lehet a kezdeményezés vagy maga a szervezet számára.

A helyi, regionális vagy országos intézményi csatornákat kell előnyben részesíteni, ha egy szervezet nem ismeri az önkénteseket felajánló felet. A kapcsolatépítés azonban meglehetősen elterjedt a szakmában, ezért erősen ajánlott, hogy a szervezetek belépjenek valamelyik hálózatba, hogy megbízható és hiteles kapcsolatokat alakítsanak ki olyan partnerekkel, amelyek szükség esetén

[19] https://europa.eu/youth/solidarity

önkénteseket tudnak biztosítani a szervező szervezet számára. Mivel az önkéntesség nem munkahelyi állás, a nyílt munkaerőpiaci felhívásokat a lehető legnagyobb mértékben el kell kerülni, mivel fennáll a veszélye annak, hogy a pályázók egy része csak kíváncsiságból vagy más kisebb, jelentéktelen okból jelentkezik, ami sok felesleges interjúhoz és a szervezetek időpazarlásához vezet.

Interjúztatás

A COVID-19 pandémia idején, és mivel manapság a jelentkezők akár egész Európából érkeznek, egyre kevesebb értelme van a személyes interjúknak. Az alábbi tippek olyan eljárást tartalmaznak, amellyel strukturált interjúkat készíthet videóhíváson keresztül, vagy bármely más online eszköz segítségével.

1. Hívja meg a jelölteket a kiválasztott módon: egy platformon keresztül, ha van ilyen, vagy bármilyen más módon, például telefonon vagy e-mailben.

2. Ütemezze az interjút olyan napra, amikor biztos benne, hogy minden jelöltre van elég ideje; az interjúknak nincs meghatározott időtartamuk, és elég frusztráló, ha átrakják az ember időpontját.

3. Használjon olyan eszközt, amelyben viszonylag biztos; egyes eszközök nem működnek megfelelően, mások kevésbé ismertek, és nem biztos, hogy az interjúalanyok képesek csatlakozni a híváshoz.

4. Kezdje néhány alapvető rövid kérdéssel, majd folytassa a minket körülvevő világra vonatkozó kérdésekkel. Végül a személyes tapasztalatokra és az önkéntes tanácsaira összpontosítson.

5. Íme egy rövid lista a kérdésekről, amelyek potenciálisan hasznosak lehetnek a jelöltek jobb megismeréséhez:

    - Kezdené azzal, hogy megmondja a nevét, foglalkozását és hogy honnan érkezik?
    - Mit tanult?
    - Milyen elvárásai voltak a tanulmányaival kapcsolatban?
    - Ön szerint mik azok a kérdések, amelyek elengedhetetlenek, ha érvényesülni akar?

- Melyek a legjobb tulajdonságai?
- Honnan merít ötleteket?
- Hogyan marad kíváncsi?
- Mennyi időt tölt egyedül egy átlagos napon?
- Mikor produktívabb a munkájában? (magány vagy konfrontáció)?
- Mennyire volt aktív?
- Hogyan épít ki kapcsolatokat?
- Általában kitűzött célokkal dolgozik?
- Előfordul, hogy bizonytalan? Hogyan birkózik meg ezzel?
- Mi az, ami magabiztossá teszi Önt a munkájában/ abban, amit csinál?
- Mennyire fontosak Önnek a határidők?
- Szokott-e határidőket szabni magának? Ha igen, hogyan biztosítja, hogy betartsa azokat?
- Hogyan gazdálkodik a saját idejével?
- Milyen keményen dolgozik?
- Önállónak érzi magát?
- Mi vagy ki motiválja Önt, hogy kitartó legyen?
- Mi készteti arra, hogy előre haladjon?
- Van küldetése/egyértelmű célja?
- Hosszú távú projekteken dolgozik? Ezek fontosak?
- Honnan tudja, hogy mikor van vége egy projektnek?
- Mit jelent az Ön számára a minőség?

- Mikor és hogyan működik együtt másokkal?
- (Miért) lehet hasznos egy csapat?

6. Mivel a fenti kérdések általánosságban alkalmasak a jelöltek jellemzésére, a konkrét feladatokhoz való hozzáállást az elvárásokhoz kell mérni. A szervezeteknek képesnek kell lenniük az elvárások előzetes meghatározására. Például, hogy egy adott feladat elvégzéséhez milyen konkrét készségre lesz szükség? Milyen gondolkodásmódra van szükség a terepen vagy a körülményekből adódó stresszel való szembenézéshez? Vannak-e olyan kockázatok, amelyeket az önkéntes nem hajlandó vállalni? És így tovább.

7. A rendelkezésre állást a lehető legvilágosabban becsülje meg az idő és a dátum szempontjából. Jobb, ha már az elején megtudja, mintha utólag mindent át kellene ütemeznie.

8. Különösen akkor, ha az önkénteseknek csapatban kell dolgozniuk, nagyon fontos felmérni az önkéntesek kulturális hátterét. Valaki számára triviálisnak tűnő dolgok, mint például az étkezés, később problémákat okozhatnak, ha olyan önkéntesekkel van dolgunk, akik nem pontosan illeszkednek a választott kulturális háttérbe. A szokásokra vonatkozó kérdéseknek a lehető legérzékenyebbnek kell lenniük, hogy ne sértsék az egyének magánélet, de eléggé érdeklődőnek is kell lenniük ahhoz, hogy a lehetséges problémákra fény derüljön.

9. Az interjú végén ne feledkezzen meg a döntés eredményének időpontjának meghatározásáról. Az önkéntesekben nem kellene olyan képnek kialakulnia, hogy majd esetleg, a jövőben választ kapnak. Szabjanak határidőt az válaszra, és tartsák azt tiszteletben.

Orientáció és Tréning

Az orientációs tevékenységeket illetően fontos, hogy a résztvevő önkéntesek egy általános formációban vegyenek részt, amely a következőket oktatja a résztvevőknek:

- a tevékenységek,
- a résztvevők felelőssége,
- az értékek és az interkulturális tudatosság,

- a tematikus formáció,
- egészség és biztonság.

Sőt, a tevékenységek megkezdése előtt a szervezetnek ki kell töltenie egy űrlapot – minden résztvevő önkéntes számára –, amelyen begyűjti a személyes adatokat, mint például: háttér, karrier, lehetséges tanulási nehézségek, kulturális vagy egészségügyi szükségletek és képzési elvárások. Ezek az információk elengedhetetlenek egy tájékoztató készlet elkészítéséhez, amelyet minden önkéntesnek ki kell osztani legalább egy hónappal a tapasztalat kezdete előtt.

A projekttevékenységek kezdetén fontos, hogy az önkénteseket a projektre jellemző kezdeti képzésben részesítsük.

A tevékenységek végén a szervezetnek ellenőriznie kell a megszerzett tudást, például értékelő kérdőívek kiküldésével.

Az önkéntes tapasztalatok elismerésének és igazolásának fontos releváns eszköze lehet az Ifjúsági Igazolvány (YouthPass), melyet az Európai Ifjúsági Programok – például az Európai Szolidaritási Testület (ESC) – keretében megvalósuló projektekhez fejlesztettek ki. A YouthPass tanúsítvány révén az ilyen projektekben való részvétel oktatási tapasztalatként, valamint a nem formális és informális tanulás időszakaként ismerhető el.

Nyomon követés/mentorálás

Az önkéntesek ellenőrzésének és segítésének egyik leghatékonyabb módja egy mentor kiválasztása és alkalmazása.

A mentornak olyan személynek kell lennie, akihez az önkéntesek minden kérésükkel, kérdésükkel fordulhatnak, és aki közvetíteni tud az önkéntesek és a szervezet között.

A szervezetnek heti rendszerességgel találkozókat kell szerveznie a mentor és az egyes önkéntesek között, hogy a mentor nyomon tudja követni a tevékenységek előrehaladását. Ezeken a találkozókon a mentor az önkéntesek referensévé válna, az önkéntesek minden felmerülő helyzetet közölhetnének vele, támogatást és tanácsot kapnának.

Összefoglalva, a mentor személye az önkéntesek szempontból történő nyomon követéséért lenne felelős, ami azzal járna, hogy egyszerűsítené az önkéntesek és a projektért felelős szervezet közötti koordinációt.

Elismerés

Az önkéntes tevékenységeken keresztül szerzett készségek elismerése nagyon fontos az önkéntesség szerepének kiemelése szempontjából az EU-ban, ahol az önkéntességnek különösen a nonprofit szektorban van döntő szerepe.

Ebben az értelemben érdekes kezdeményezés az Europass Készségútlevél[20], amelyet az Európai Parlament állásfoglalása nyomán hoztak létre. Az Europass Készségútlevél célja, hogy az önkéntes munka során szerzett tapasztalatok érvényesítésével hivatalosan elismerje az önkéntes munka során szerzett készségeket, amelyek fontos információt jelentenek majd az önéletrajzban; a végső cél az, hogy a fiatalok meg inkább az önkéntes munka során szerzett készségeknek, ismereteknek és kompetenciáknak köszönhetően jobban el tudjanak helyezkedni.

Egy másik érdekes kezdeményezés a MOVE projekt[21], amely az önkéntes munka során elsajátított készségek és kompetenciák multikulturális elismerésére összpontosít. A projekt célja, hogy kapcsolatot tartson fenn az önkéntes szervezetekkel, az üzleti szektorral, a kormányzati szereplőkkel, az érdekelt felekkel és szakértőkkel annak érdekében, hogy:

1. Megtalálja a módját annak, hogy a tanulási eredményeket az önkéntességen keresztül azonosítsák, értékeljék és érvényesítsék;

2. Az önkéntesség révén megszerzett készségek, kompetenciák és ismeretek fejlődjenek.

Az önkéntes tevékenységek során megszerzett kompetenciák elismerése kulcsfontosságú ahhoz, hogy a fiatal felnőttek körében növeljük az efféle tapasztalatok hasznosságát.

Az Európai Önkéntesség Központja (CEV[22]) által megvalósított figyelemre méltó kezdeményezés egy európai verseny létrehozása, amelynek célja az önkéntesség helyi szintű népszerűsítése (EVC). Ez a kezdeményezés fontos hatással van az önkéntes tevékenységek népszerűsítésére, különösen a kisebb településeken, amelyek általában kevésbé érdekeltek az európai tevékenységekben.

---

[20] https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20120612IPR46648/volunteering-validating-skills-for-use-in-job-hunting

[21] https://eaea.org/our-work/projects3/move-mutual-recognition-of-skills-and-competences-learned-through-volunteering-towards-a-european-debate/

[22] https://www.europeanvolunteercentre.org/ev-capital

ADULATION

Adult Education for Social Change

A projektet az Európai Bizottság támogatja.

(Szerződésszám: 2020-1-CY01-KA204-065947)

A kiadvány tartalma a kiadó kizárólagos felelőssége, az információk esetleges felhasználásáért az Európai Bizottság nem tehető felelőssé.